

I amb això estrenyem de nou la baga amb el nostre adjectiu *rabent*, car hi ha el bearn. *arrabén* «raide, abrupt» (Pálay, al costat d'un *arrabé* 'estimball de troncs' Krüger, *BDC* xxxiii, 183), i s'arriba a superposició perfecta amb el nostre *rabent*, car *rabent* a Tolosa es defineix «roide, rapide, vite (torrent etc.)» ja usat per Goudoualf c. 1610. Els vols semàntics que això pren, translaticíament, en els parlars d'Oc, són tant o més amples que en català, car *rabent*, *-to*, hi ateny la idea de «gracieu» cap a Narbona (Lezinhan, *RLR* lxxvi, 21). I d'altra banda la *e* etimològica hi reapareix, i alhora, la idea de 'torrencialitat', a l'Arieja Nord, on *rebeut* és substantiu per 'corrent d'aigua': «la bam ["élan"] es dat; cal que s'emmene tout ço que marchò dins soun *rebeut*: òmes ou causos» (a La Bastide-de-Serou, narració p. p. la *Bouts dera Moun-tanço* xxix, 106).

DERIV SAVIS de *repente*: *Repent* i *de repent* [Lab.] són només moderns i menys genuïns que *sobtat*, *de sobte*. ja abans s'havien usat en qualitat de purs llatinismes en la forma *repente* [Belv.]; més antic i bo era *repenti* (ll. *repentinus*), ja usat per BMetge: «morts *repentines*» en *Lo Somni* (II, *NCL*, 66.15), d'on *repentinament* [DTo. 1647] i *repenti* [Lacav.].

1 I sobretot més en llengua d'oc, on existeixen descendents clars de *RAPIDUS*, i altres derivats de *RAPERE*: d'aquell, *ràbe* «pente raide» en el SE. de Gascunya (a Sentenh i Usto, Rohlf, *Le Gc* 1, § 108); *rabimer* 'torrencial': «ja fail plus tost que no fai rius / de ploja, qu'es plus *rabimers* / de cel quez es acostumiers», *Flamenca*, v. 7853.

Rabequet, V. *rabec*

RABERA, val. i tort. 'ramat, especialment el petit o el d'ovelles i cabres', probablement de l'àr. *rabārb*, plural de *rabrab* id □ 1ª doc : 1409.

El *Llibre de Privilegis* de Catí, extraient-ho, amb text poc canviat, d'un doc. de 1409, porta que el «tros davall la Roca d'en Gisquerol era de Consell o ampriu comú, i que hi podien entrar les *raberes* de tot el terme de Morella» (*BSCC* xv, 200). «Vaques, ovelles, / egües, someres, / molt grans *raberes*, / ab un mardà, / toro, guarà, / se companxen», JRoig (*Spill*, 8592) [s'accontenten]. Encara que és en un reguitzell de frases populars (entaxonades d'allusions a mig dir, a base de coses rústiques, a gent del camp tractada irònicament), que no sempre entenem del tot, es tracta sens dubte també d'una munió bestial en *La Brama dels Llauradors* valencians de l'Horta valenciana de c. 1480. «y fo triat d'anques en molt gran *rabera*». I el retrobem encara en diversos textos val. medievals; segons Colon-Garcia, en els *Furs de Val* (pròleg a llur ed., *NCL* 1, p. 61); en les *Ordinacions* de CastPna. (*ZRPb* lxxvi, 287) i la Schib l'assenyala en StVintcentF (*Vocab*, 193).

Només el recolliren els diccs. Escrig (1851) i *DFA*, amb definicions no prou exactes i segurament de segona mà; i, basant-se en el meu treball de 1937 (reproduït en *EntreDL* III, 106-7, i veg. algunes rectificacions

DECH iv, 808), sense afegir-hi ni retocar-hi res important, l'*Alcm*

És un mot peculiar sobretot del Nord valencià i Terres de l'Ebre, però viu també —allà no tan generalment conegut— a l'Horta de València; a enlloc més no s'ha estès, llevat del gascó pirinenc del Lavedà («*arrabèro*: troupeau de bétail», Palay), petita excepció local, evidentment dut allà per la transhumància pastoral des dels Ports Ibèrics. En el Maestrat i l'Ebre sí que és molt difós i amb grans arrels. Pel Nord arriba fins al Nord de Tortosa: com a tortosí el donà Mestre i Noé (*BDC* III, 106; 'de cabres', *BDLC* ix, 314), i a Besit i Xerta (Amades, *BDC* xix, 196): «quan pasturen les *raberes* de cabres, i 'l seu pastor --- una mà al front, l'atra apoiada al gaiato, ataulla l'horitzó ---», Vergés Paulí (*Espurnes* v, 171). Garcia Girona l'usa en el seu poema del Maestrat parlant d'una *rabera d'òsos* (*Seidia*, 234; també p. 77, veg. *MALFATA*).

A tota la zona dels Ports-Morella-Maestrat, l'he sentit molt, si bé referint-se sempre a bestiar oví o cabrum, i generalment ramats no gaire grans o pertanyents a un mas determinat: *la rabèra* 'el ramat (d'ovelles)', Vallibona (1934); «a la Font de Pallerols hi va a beure la *rabèra* del Mas del Ric» Bellestar; «—Hi ha bestiar al Bustal? —Hi ha una o dues *raberes*» 'escamots' Traiguera; incloent-hi també molt els ramats transhumants: «Per on van? Pel lligallo principal, però la *rabera* també passava per un atre lligallo, que travessava 'l poble i hi podie fer mallada» Boixar; no gaire diferent a Vilafranca del M., on m'en parlaven amb referència als «extrems» pastorals (1961).

En canvi cap a l'Horta —i com ja hem vist, des del S. xv— es refereix també, a bestiar gros; almenys jo només l'hi he sentit aplicat a bous (mot que també usen per a 'toros' i hi solen incloure els altres bovins): ja a Canet de Berenguer em parlaren de *rabères de bous*: «per temps antic dien que en el Corral de Gadea hi havia *raberes de bous*» Benifaió d'Espioca, 1962.

Quant a l'etimologia, resta el que vaig publicar llavors, sense rectificació més que la demostrada extensament en el *DCEC/DECH*: que amb *rabera* no té res a veure el cast. REBAÑO, que s'hi ha acostat tant, tot distanciant-se fonèticament del nostre *RAMAT*, amb el qual sí que degué tenir antigament radical comú, estrictament romànic. En canvi el mot valencià és ben probable que vagi tenir origen àrab. Car l'àrab *rabrab*, en hispanoàrabic formava un plural, que segons el nostre *RMa* (on tradueix el ll. *grex*, p. 410) era *rabārb*: per obra de la metafonia causada per la *r* següent, encara que segueixi *r*, en tals combinacions la *ā* llarga sonava *é*; mentre que la *r*, en contacte amb les *r* del mot, s'havia d'oïr com a *e*, o almenys *í* ben oberta: era natural, doncs, que el plural, sentit com *rabéreb*, es tornés en català *raberes* (*Spill*, *Privilegis de Catí* etc.).

Encara que del S. XIII ençà aquest mot àrabic s'ha perdut en l'àrab més divulgat (ja no figura en *PAlc*), resta amb sentits diferents, que no semblen gaire con-